

De ce n-ar place CUM VĂ PLACE?

Titlul de o jovială ironie al piesei lui Shakespeare implică un grad sporit de ambiguitate, știut fiind că tocmai în sibilinică ambiguitate a aparent banalelor istorioare moralizatoare constă genialitatea lor; indirect, actualitatea perpetuă.

Sursa imediată a subiectului este considerată un roman din 1590 de Thomas Lodge, „Rosalynde or Euphues's Golden Legacy”, după o legendă care l-ar fi inspirat și pe Chaucer. Dar tema reînnoirii în natură, a părăsirii societății devenite ostilă celui care a creat-o este străveche și a revenit des în artă – loc virtual al asanării morale. Pentru că, în fond, sâmburele conflictual al motivului îl reprezintă convenția însăși, plăcerea și profitul ipotetic al desfășurării jocului e(ste)tic în limitele prestabilite. Cu obârșie în farsa medievală, comedia engleză – în spiritul tradiției ce se pierde în negura basmului – investește cu virtuți miraculoase contactul cu mediul rustic frust, cu un mod de viață simplu și modest, care se regăsește în perimetrul simbolic al codrului.

În teatrul elisabetan abstractizarea și conceptualizarea erau maxime. Spectatorul se mulțumea cu eliptice inscripții ce-i furnizau premisele feeriei, pe care o dezvolta cu propria-i imaginație. Voluptatea participării la reprezentare publică o afla în acceptarea mentală a unui cod care permitea, de exemplu, să se joace la lumina zilei scene nocturne, personajele să se deplaseze instantaneu în timp și în spațiu, iar bărbații să treacă drept femei, fiindcă sexul slab nu avea acces pe scenă.

Cu timpul, restricțiile s-au abrogat, convențiile s-au modificat, tehnica a evoluat, dobândind resurse infinite pentru efecte speciale. Textul shakespearian nu și-a diminuat însă strălucirea în cei 394 de ani care s-au scurs de la publicarea lui, în 1599, iar jaloane pentru ancorarea în contemporaneitate sunt destule.

Din perioada copilăriei sale, când se dezvolta prin intermediul „teatrului-conservă”, cinematograful a cunoscut tentația scoaterii în natură a tramei desfășurate în spațiul închis al scenei.

Cu antecedente (**Meșterul Manole**, **Jocul de-a vacanța**) în această, altfel, nobilă ambiție (care include însă și riscurile pleonasmului), regizoarea Olimpia Arghir a procedat la un nou pariu al teatrului TV de a filma exclusiv în exterioare celebra piesă, a cărei montare din 1961, datorată lui Liviu Ciulei, marca începutul perioadei glorioase a regiei

românești sub stindardul „reteatralizării teatrului”. E o simplă paranteză istoriografică, menită să sublinieze însemnătatea gestului defel nou (încă în 1936 s-a turnat un film englezesc, în regia lui Paul Czinner și cu Laurence Olivier în rolul lui Orlando, iar experimentul autohton din tabăra de creație de la Arcuș abia de s-a petrecut cu un an-doi în urmă) și insolit doar într-o oarecare măsură. Renunțând la convențiile scenei elisabetane, viziunea aceasta modernizată și televizată a încercat să clădească un alt sistem de referință, omițând însă – din nou – că filmul își are propriile sale reguli și propriul său limbaj.

Într-o primă secvență cu rapel la originile clasice, interpreții sunt surprinși la cabină cu textul în mână. Un lung cadru amintește de minunata copertă emblematică a unei biografii cinematografice dedicate de Richard Attenborough lui Chaplin: lacrima lui Claudiu Bleonț, cu nimic mai prejos decât cea a lui Robert Downey jr.!

O dată cu genericul, Pegasul TV 1 își ia zborul înlocuind livada shakespeariană cu un câmp la vremea cositului, în această ambianță producându-se înfruntarea dintre frații învrăbiți de o ură cain-abel-iană: Oliver (Mircea Rusu, îmbogățindu-și palmaresul cu încă un „negativ”) și Orlando (Răzvan Săvescu, debutând în chip de fermecător june-prim ingenuu).

În paralel, este prezentat, într-o dispoziție ludică, tandemul verișoarelor care au decis să ignore antagonismul patern: Rosalinda (Irina Movilă, făcând risipă de încântătoare elocință și iscusință în convingere, în seducție, și ca fată, și ca băiat) – Celia (Mihaela Mihăescu, învăluindu-și grațios personajul într-o adiere de candoare). Eternului feminin îi sunt rezervate încă două ipostaze: ciobănița Phebe (pătimaș întruchipată de Oana Ioachim) și țărănuța Audrey (nostim caricaturizată în neglijența ei... sentimentală de Emilia Popescu).

Nu este lipsit de interes modul în care e înfățișată curtea ducelui uzurpator, în umbra zidurilor de cărămidă roșie de la Mogoșoaia, sugerându-se neostentativ elementele unui regim de austeritate dictatorială prin tunicile-uniformă atât pentru gârzi, cât și pentru nobili (costume: Elena Timonu), prin tipul de relații de subordonare față de autoritatea despotului morocănos și obtuz (Ștefan Sileanu, ferm în caracterizarea lui

Frederic), secondat de un curtean pervers, pedant, onctuos, Le Beau (Cristian Șofron, într-o compoziție originală) și servit cu fidelitate de un killer profesionist ipocrit, hidos (Valentin Teodosiu, dezinvolt în pielea atletului luptător).

Mișcări timide de aparat (director de imagine: Cristian Nicolau) atrag atenția că ar fi trebuit să se țină seama de sintaxa retoricii spectacolului de televiziune: expresia chipurilor, compoziția cadrului, dinamica montajului. O concepție unitară în decupajul regizoral nu există, astfel încât echipa pare să se fi abandonat inconștient decorului natural (scenograf: Ion Olaru), plin de capcane pentru neexperimentați. Aici, printre sălcii sau pe lac, pe plută sau la foc, se conturează în mod aleatoriu, prin forța individuală a actorilor, celelalte profiluri angrenate în intrigă: păstorii Corin (Valentin Uritescu, ghidându-se după bunul-simț propriu) și Silvius (Adrian Titieni, mizând pe fizionomia sa imberbă), Preotul (Constantin Rășchitor, simulând deriva alcoolică).

Domnind peste o boemă campestră muzicală (Gabriel Bassarabescu), Ducele surghiunit (Virgil Andriescu, cu balonzaid și borsalină, uzând de o superfluă bună-dispoziție) e acompaniat, printre mulți alții, de Amiens (George Alexandru, luptându-se din nou cu o neinspirată distribuție, truver cu dificultăți la playback). Tocilă, datorită personalității talentatului Horațiu Mălăele, se relevă ca un bufon exemplar: aparență de tembel, dar remarci scilpitoare. Personaj rafinat și elevat, meditănd neîntrerupt asupra existenței, Jacques este jucat de Claudiu Bleonț, metamorfozat într-un pletos și pletoric iremediabil, frumos răstignit christic în hamaclul melancoliei veșnice. Este una dintre imaginile memorabile. Alături de alte câteva reușite planuri generale sau apropiate cu îndrăgostiții protagoniști, a căror poveste complicată se deapănă de veacuri conform unei aserțiuni dragi nouă tuturor: „Lumea întregă/E o scenă și toți oamenii-s actori”...

...Chiar și cronicarului din fața televizorului, încondeindu-i în van pe eroii micului ecran, cu speranța deșartă într-o vârstă de aur a creatorilor marcați și ei de trecerea prin mirifica pădure a Ardenilor!

IRINA COROIU